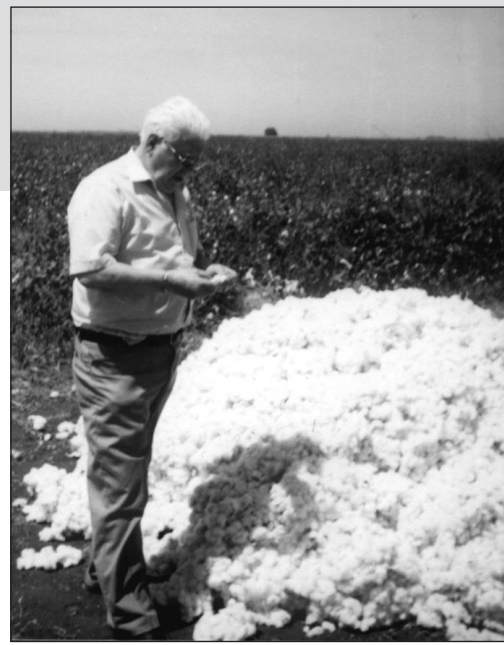

ДЪЛГИЯТ ПЪТ КЪМ УСПЕХА - Филм за застрахователя Лука Доков

(Продължава от стр. 9)

Той може да говори с всеки вид хора, с представители на всеки културен пласт. Много бързо приспособим, много леко се общува с него. Арабите просто си го имаха там като баща. Толкова му се радваха! Всеки искаше да го пипне, да го види, да се здрависа с него, всеки искаше да си поговори. И Лука беше неуморим. Видях изключителната радост в очите му - действително отиването в Судан, връщането му към миналото се оказа много ползотворно и за него самия. Хубаво е човек, когато навършва 82 години, като се обърне назад, да каже: „Ама това наистина ли аз съм го направил?!“ Наистина той го е направил и той много се гордее с това. Бяхме на гости на неговия стар приятел, той е политик - г-н Изалдин Ел Саид, който също ни прие много сърдечно. Разказа ни историята - как е създадено Суданското застрахователно дружество „Sudinresco“, как се е развила цялата, политическа тогава, ситуация.

И така, винаги съм казвала - Лука Доков е надживял всички дребни неща в живота, той гледа отвисоко на всичко. Но не като високомерие, не. Той умее много добре да преценява кое е важно и кое - маловажно. Той е човек, който винаги отсява голямото и винаги разбира малкото, и казва: „Това въобще не го мисли. Има толкова по-важни неща, за които много повече си заслужава човек да губи енергия.“

- С вашия разказ моят следващ въпрос е почти изчерпан, но може да се задълбочи. Бихте ли запознали читателите по-отблизо с г-н Доков - освен като един забележителен застраховател, още и като високо ерудирани личност?

- С удоволствие. Един застраховател с главно „З“, но недостатъчно за определение на личността Лука Доков. Много обича музиката, особено класическата, много обича операта. Спортист - до 1955-1956 г. е бил в националните отбори по волейбол и баскетбол и е представлявал България по света. Този спортен хъс, който е изградил и развил в себе си още в Американския колеж, после се предава и в професията му. И явно му е помогнал много. Аз често съм му казвала, че е роден със специална карма и има специална мисия в този живот. Доколкото познавам и съпругата му, която е също толкова изк-

лючителна като него, невероятни са двамата. Човек просто трябва да бъде между тях, за да ги види как общуват, колко са... колко са мъдри. А мъдростта е може би удивителното чувство за хумор, което имат помежду си. И това е голямата мъдрост на дългия съвместен живот. С Лука може да се разговаря на всякакви теми.

Ако нещо не знаеш, веднага ти се обяснява с подробности. И винаги съветът му е много точен и се оказва, че той е абсолютно прав. Ето, в Судан като бяхме. Там церемонията по посрещането на гостите, по запознаването, по изпращането - това е висше уважение и отношение. Там не можеш да закъснееш, ако си поканен на гости. Можеш да закъснееш за работа, за самолета можеш да закъснееш, но не и ако си поканен на гости. И казвам на Лука: „Ние сме дошли да снимаме, няма какво сега разни гости.“ А той: „Ти луда ли си?! Това е арабско гостоприемство. Ти тука като си поканена, ти просто влизаш в арабския свят. Нямаш право да отказваш. Това е смъртна обида, ако откажеш. Домакинята може да няма какво да яде, но тя ще сложи на масата за гостите.“ Уверих се - наистина висша ценност и висш морал. Това е гостоприемството за арабите.

- Специално искам да ви попитам - в Судан бяхте ли на памуковите плантации? Защото всеизвестно е нача-

лото на пътя към успеха на Лука Доков - застраховането на суданския памук.

- Бяхме, разбира се. И цялата работа е в това, че Судан е много голям производител на памук и е втората страна по износ на памук в Африка. А памукът е много рисков обект за застраховане. Има един голям пристанищен град на Мъртво море - Порт Судан, където всичките памук се складира на големи разстояния покрай брега. Там Лука Доков въвежда ред, дисциплина и взима онези превантивни мерки, които всеки добър стопанин би трябвало да вземе. По този начин е предотвратил доста рискови ситуации и е спестил значителни щети на застрахователите. Ето един бизнесмен как мисли и какво мисли.

- Той намалява рисковете.

- Намалява рисковете до минимум. По-късно и в емирствата, и в целия арабски свят, и навсякъде, където работи,

той вижда пропуските, проявява аналитичен подход за отстраняването им. И всичко е благодарение на изключителната му компетентност. Лука Доков започва фактически от „Булстрад“ и като негов експерт заминава за Судан, след това в Обединените арабски емирства. По-късно става брокер на „Лойд“, работи навсякъде по света. Неговата съпруга често е казвала: „Нашият живот беше като приказка.“ Те са обиколили толкова много страни - около 120. В Лондон са живели повече от 20 години. Лука е бил познат в

целия свят. Но за началото - Суданското застрахователно дружество се създава, като 51% имат суданците, а 49% има „Булстрад“. После започва политика на суданизация на икономиката, те изкупуват дела на „Булстрад“ и при това българската страна печели страшно много, просто милиони долари по тази сделка. А вложението в началото е много малко - 24 500 долара. И ето Лука Доков по какъв начин успява да допринесе за България по онова време. И не само тогава. Благодарение на общуването си, на държанието си, той си създава един изключителен авторитет. Арабите му имат безкрайно доверие. Имам предвид ръководните им политически дейци тогава. И не само в Судан, а въобще в арабските страни. Ето - и шейховете в емирствата го приемат като много близък човек, като човек, работещ за тях. Доверен човек, който няма да ги излъже, защото той наистина е такъв. И по този начин той става, да кажем, един дипломат - чрез доверието, което има, проправя пътя за българските делегации, за сключване на спогодбите и т.н. Изобщо е правил много, много неща, за да се види името на България.

- А дали Лука Доков е стигал до мисълта да напусне България? Знаете ли нещо за това?

- Предлагали са му да стане поданик на друга държава - на Англия или която и да е, просто друга. И той е споделял: „Толкова съм се изкушавал. Обаче не го направих. Не го направих, защото като че ли щях да си скъсам пъпната връв.“ Така че той, при целия глобален свой живот, ето - той си е останал един българин. И когато отидохме на снимки в Пирдоп и в Копривщица, така се радваше. Той е от Пирдоп, майка му е копривщенка. Този човек е възпитаван в културните традиции на Възраждането. Майка му е била учителка, много образован човек. Баща му е бил член на Управителния съвет на Популярна банка. И когато отидохме в Пирдоп, нямаше я къщата там.

Къщата беше съборена и там имаше едно площадче. И как, как само се озърташе и казваше: „Абе тука май че беше, абе там... Абе то... много променено...“ Той така... така го изживя. Така говореше, така стъпваше върху мястото, върху ко-

ето е била къщата... И после в едно кафене - на стената снимки на стария Пирдоп. Исках да ги заснемам, а той изведнъж: „А-ъ! Ето я нашата къща! Ето аз - тук ми е прозорецът на стаята. Ето я нашата къща!“ Страшно беше. След това в музея на Пирдоп. Той гледа, гледа разни неща и изведнъж извика: „Ама това е тате! Това е тате, на тая - голямата снимка!“ Е, обърна ми се сърцето. Такова преживяване беше. Отидохме и в Копривщица. Там беше още по-потресаващо. Въобще не можехме да намерим мястото, където е била къща-

С доц. д-р Янаки Андреев и Ася Аксентиева

та, той помнеше само моста и площадчето срещу моста. И пак: „Тука беше, бе, от тая страна. Не, не, малко по-отляво беше. Не, малко по-отдясно. Я да видя баира.“ Нали все пак някои неща не се променят. Като баира например. И след малко: „Не, не, не. За срамота - аз не мога да си открия поне земята.“ Така лутайки се, на улицата срещнахме една възрастна жена. Лука я попита: „Госпожо, тука да помните къде беше точно къщата на... еди кои си?“ Тя изведнъж го погледна и на мен ми настръхнаха косите, тя го погледна и вика: „Ама ти на Мика ли си? На Мика ли си?“ И аз направо онемях. Това е името на неговата майка. „Да, на Мика съм. Това е моята майка“ - отговори той. „Ей тука е. Вие сте стъпили на това място. Сега е училището“ - обясни жената. И той така постоа, постоа и си промълви: „Няма, няма ги дърветата, няма я къщата, няма го двора, няма я градината с ябълките. Е, поне пък има училище, където има живот, има деца.“ Прекрасно беше. Един вятър духаше и аз си казах: „Боже, такава чудо!“ Имах чувството, че в този ден, на тези снимки той срещна баща си и срещна майка си.

Аз се гордея, че има такъв човек. Аз се гордея с това, че има такъв българин, когото целият свят да го познава и да го уважава. И винаги си мисля, че не всички сме такива като него. Всеки си има своя си живот, своята съдба. Трябва ни малко повече може би от неговия оптимизъм, от неговата решителност. Вие не знаете какъв решителен човек е той. Като каже: „Кой не може да го направи?! Кой не може?! Ама сега ще го направим! Не се бой! Всичко ще направим!“

- И това на тези години, нали?!

- Та той е на 82 г. Но той е по-млад от много млади хора. Аз познавам 20-годишни момчета и момчета, които, освен да се прозяват, нищо не знаят в този живот. Те са едни потребители, които нищо не са дали, нищо няма да дадат и

така ще си отидат от този свят. А този човек - на 82 години, продължава да дава. И за него това е съдбата му - човек, който винаги да дава, винаги да дава.

- Да, и тези хора движат живота напред.

- Невероятен е Лука Доков, невероятен е. Сега, след филма ще направя и книга за него. В книгата ще включа и неговите лекции. Смятам, че ще бъде чест за всеки да прочете точно тази книга, да знае, че има един Лука Доков. Така ще се доближи за малко до него, до такава харизматична личност.

Той е човек, който казва много важни неща и знае как да ги каже. Заснех една негова лекция със студенти по застраховане. Ама те така го питаха с всякакви въпроси, така разговаряше той с тях... Той не чете просто лекцията, не ти свежда някакви постулати и знания. Той ти дава примери. И ти от тях трябва да си извадиш заключение. Защото целият му живот е един голям пример. Той между другото е изключително енергиен човек. Той отдава енергия, дава ти от вярата си, дава ти от увереността, че нещата ще станат, каквито и да са те.

- Това е прекрасно. Да заразява със своя оптимизъм и с надеждата си, и с енергията.

- Да. Мисля, че няма застрахователи и колеги, които да не го уважават. Видяла съм как разговарят с него, той на всички е помагал. Знаете ли - за него няма лош човек. Той казва: „Той е незрял. Недей така. Той не е лош човек. Той просто е незрял още.“ Лука всеки непознат човек го счита за много добър. И затова ви казвам, че такива хора много рядко се срещат. Толкова открити, запазени с чистотата си. Той като че ли грешките на хората си ги представя като едни сладки човешки слабости. Не, това наистина е човек, който е надживял дребните неща.

С радост мога да кажа, че едно от хубавите неща, които направих в живота си, е този филм. Създаван е с много любов, защото Лука заслужава. Защото за мен Лука Доков е строител на съвременна България, един от големите строители на нашата страна и една личност, от която само можем да се учим. И аз много искам да разкажа на другите за него. Неговата любима песен е „Моят път“ („My way“) на Франк Синатра. „Всичко направих в тоя живот по моя си начин...“ Та тази песен сякаш е писана за неговия живот. Всичко, което е вършил в живота си, наистина го е правил по своя си начин и винаги е успявал.

- От всичко споделено разбирам, че вие просто не сте могли да не направите този филм. И наред с възнемиения и емоциите, които сте преживели, още повече сте се приближили до застрахователите. При това вие сте открити, образно казано, вратата към кухнята на застрахователната практика. Какво видяхте там?

(Продължава на стр. 18)